

MÄNTYHARJUN LUKION OPETUSSUUNNITELMA
Aikuisille tarkoitettu lukiokoulutus

SISÄLTÖ

1. luku	OPETUSSUUNNITELMA	4
1.1	Opetussuunnitelman laatiminen.....	4
1.2	Opetussuunnitelman sisältö.....	4
2. luku	OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT	5
2.1	Arvoperusta.....	5
2.2	Tehtävä.....	5
2.3	Opintojen rakenne.....	5
3. luku	OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
3.1	Oppimiskäsitys.....	6
3.2	Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.....	6
3.3	Toimintakulttuuri.....	6
4. luku	OPISKELIJAN TUKEMINEN	6
4.1	Ohjauksen järjestäminen.....	6
4.2	Opiskelun erityinen tuki.....	7
4.3	Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus.....	7
5. luku	OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT ..	8
5.1	Opetuksen yleiset tavoitteet.....	8
5.2	Ehdyttäminen ja aihekokonaisuudet.....	8
5.3	Äidinkieli ja kirjallisuus.....	8
5.3.1	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä.....	8
5.3.2	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä.....	8
5.4	Toinen kotimainen kieli.....	9
5.4.1	Ruotsi.....	9
5.5	Vieraat kielet.....	10
5.6	Matematiikka.....	12
5.6.1	Matematiikan pitkä oppimäärä.....	12
5.6.2	Matematiikan lyhyt oppimäärä.....	12
5.7	Biologia.....	14
5.8	Maantiede.....	15
5.9	Fysiikka.....	16
5.10	Kemia.....	17
5.11	Uskonto.....	18
5.11.1	Evangelisluterilainen uskonto.....	18
5.11.2	Ortodoksinen uskonto.....	18
5.12	Elämäkatsomustieto.....	19
5.13	Filosofia.....	20
5.14	Historia.....	21
5.15	Yhteiskuntaoppi.....	22
5.16	Psykologia.....	23
5.17	Musiikki.....	24
5.18	Kuvataide.....	25
5.19	Liikunta.....	26
5.20	Terveystieto.....	27
5.21	Muut oppiaineet.....	28
5.22	Tuntijako.....	29

6. luku	OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI	29
6.1	Arvioinnin tehtävä ja periaatteet	
6.2	Opinnoissa eteneminen ja hyväksilukeminen	
6.3	Kurssisuorituksen arviointi	
6.4	Oppiaineen oppimäärän arviointi	
6.5	Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	
6.6	Arviointi aikuisten lukiokoulutuksessa	
6.2.1	<i>Arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet</i>	
6.2.2	<i>Kurssisuorituksen arviointi</i>	
6.2.3	<i>Oppiaineen oppimäärän arviointi</i>	
6.2.4	<i>Lukion oppimäärän suoritus</i>	
6.2.5	<i>Todistukset ja niihin merkittävät tiedot</i>	

1. OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (629/1998) ja -asetus (810/1998)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002)
- Opetushallituksen määräys aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma
- lukioasetuksen 3 §:n mukainen vuosittainen suunnitelma.

Opetussuunnitelma on laadittu aikuisten perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Opetussuunnitelman perustalta oppilaitos laatii lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen yleisestä käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa opetussuunnitelman ja lukuvuosittaisen suunnitelman pohjalta.

Mäntyharjun lukion aikuisille laadittu lukiokoulutuksen opetussuunnitelma on laadittu nuorille tarkoitetun opetussuunnitelman mukaan huomioiden aikuisopiskelijoiden erityistarpeet.

1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- toimintakulttuurin pääpiirteet, opiskeluympäristöt ja työtavat
- ohjaustyön suunnitelma
- eheyttäminen ja aihekokonaisuudet
- tuntijako
- kieliohjelma
- tavoitteet ja keskeiset sisällöt oppiaineittain ja kurseittain
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- tietostrategia
- etäopetukseen ja -opiskeluun liittyvät toimintatavat
- yhteistyö ammatillisten oppilaitosten ja muiden lukioiden kanssa
- yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa
- opiskelijan tukeminen
- opiskelijan oppimisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Opetussuunnitelma sisältää vähintään tuntijakopäätöksien edellyttämän määrän lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvien kurssien kuvauksia. Aikuisille laaditun opetussuunnitelman kurssit ovat samat kuin nuorille tarkoitetun opetussuunnitelman siten että osa pakollisista kursseista on aikuisille valinnaisia. Kurssikuvauksista viitataan nuorille tarkoitettuun opetussuunnitelmaan ja tämä on merkitty sulkeilla.

2. OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Arvoperusta

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

2.2 Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on

- antaa opiskelijalle mahdollisuus täydentää laaja-alaisesti yleissivistystään
- lisätä opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja hänen jatko-opiskelumahdollisuuksiaan
- lisätä opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä
- vahvistaa kansalaisyhteiskunnan toimivuutta ja ehkäistä syrjäytymistä
- luoda edellytyksiä opiskelijan itsetuntoa, itsetuntemusta ja persoonallista kasvua lujittaville oppimiskokemuksille.

Aikuisten lukiokoulutuksen tavoitteena on järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- suorittaa lukion oppimäärä
- suorittaa ylioppilastutkinto tai sen osa
- suorittaa lukiokursseja
- korottaa lukion päättötodistuksen arvosanoja
- suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita ja aihekokonaisuuksia.

2.3 Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusmahdollisuuksia kehitetään osana avointa aikuiskoulutusjärjestelmää. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on näkemys siitä, että oppijana aikuinen rakentaa osaamistaan elämäkokemukselleen, aikaisemmin oppimilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoilleen. Koulutustarjonnassa tulee olla valinnaisuutta ja vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat opiskelun erilaisissa elämäntilanteissa.

Opiskelijan opinto-ohjelma on rakennettu aikaisemman koulutuksen, mahdollisesti opintoja korvaavan työkokemuksen sekä opinnoille asetettujen tavoitteiden mukaan joustavasti ja yksilöllisesti. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Hänellä on oikeus monipuolistaa ja täydentää opinto-ohjelmaansa muiden koulutuksen järjestäjien koulutustarjonnalla. Opiskelija voi käyttää hyväkseen myös etäopiskelumahdollisuuksia.

Aikuisille tarkoitetut lukio-opinnot muodostuvat valtioneuvoston antaman asetuksen (955/2002) mukaisesti pakollisista ja syventävistä kursseista sekä muista aikuislukion tehtävään kuuluvista aineista ja aihekokonaisuuksista. Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää vähintään 44 kurssia. Lukion oppimäärän suorittamiseen tähtäävät aikuisopiskelijat suorittavat kaikki pakolliset kurssit ja valinnaisia opintoja. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia pakollisiin oppiaineisiin liittyviä valtakunnallisia kursseja tai oppilaitoskohtaisia kursseja. Alle 18-vuotiaina lukio-opintonsa aloittaneiden oppimäärään kuuluu lisäksi liikuntaa, terveystietoa ja taideaineita. Oppiaineiden pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltujen syventävien kurssien keskeiset tavoitteet ja sisällöt on määritelty luvussa 5.

3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimiskäsitys

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

3.2 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Aikuisten lukiokoulutuksessa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskelijoiden yksilöllisyyden ja erilaisuuden vuoksi opetus-, ohjaus- ja opiskelumuotojen tulee olla monipuolisia. Aikuisopetuksessa korostetaan yhteistoiminnallisuutta, ongelmalähtöisyyttä, vuorovaikutteisuutta, itseohjautuvuutta sekä tieto- ja muissa verkostoissa toimimista. Opetuksen tulee luoda jäsenyksiä käsityksiä siitä, miten opiskeltavat asiat liittyvät toisiinsa ja opiskelijan kokemusmaailmaan. Aikuisen kokemukset sekä kyky arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten opetuksessa erityinen voimavara.

Aikuisoppilaitoksissa on luotava sellaisia opiskeluympäristöjä, joissa opiskelijat voivat asettaa omia tavoitteitaan ja oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Heille tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää omalle oppimistyyliilleen sopivia työskentelymuotoja. Opiskelijoita tulee ohjata tiedostamaan, arvioimaan ja tarvittaessa korjaamaan omia työskentelytapojaan. Opetuksessa on myös otettava huomioon, että opiskelijoiden kyky opiskella itsenäisesti vaihtelee, ja että he tarvitsevat eri tavoin opettajaa opiskelunsa ohjaajana.

Muilta osin katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

3.3 Toimintakulttuuri

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

4. OPISKELIJAN TUKEMINEN

4.1 Ohjauksen järjestäminen

Ohjaustoiminta aikuisten lukiokoulutuksessa muodostaa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan tekemään henkilökohtainen opiskelusuunnitelmansa ja seuraamaan sen toteutumista. Opiskelijan tulee saada opinto-ohjausta opiskelun tueksi ja päätösten tekemiseksi siten, että hän pystyy suunnittelemaan opintojensa sisällön ja rakenteen sekä tekemään omista lähtökohdistaan ja asettamiensa tavoitteiden perusteella tarkoituksenmukaisia valintoja. Opinto-ohjauksen tulee tukea opiskelijoita heidän tehdessään koulutustaan koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjauksen tehtävänä on edistää koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Ohjauksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy tekemään henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, joka sisältää opinto-

ohjelman, muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot, etäopiskeluna suoritettavat kurssit ja opintojen ajoituksen. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa, miten hän saa apua näihin ongelmiin. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on myös, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutus- ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena. Opiskelijaa ohjataan käyttämään yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija saa opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä ylioppilastutkinnon suorittamiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Opiskelijan tulee saada tarvittaessa ohjausta jatko-opintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa siten, että hänellä on tietoa opiskeluvaihtoehtoista. Tavoitteena on, että opiskelijan elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidot kehittyvät. Tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy ammatilliseen suuntautumiseen liittyvässä päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa ja osaa toimia niiden pohjalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Ohjauksen toteuttaminen

Kaikkien oppilaitoksen opettaja- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvien tulee osallistua ohjaustoimintaan. Valinta- tai muissa ongelmatilanteissa sekä päätöksentekotaitojensa kehittämiseksi opiskelijoiden tulee saada henkilökohtaista, pienryhmä- ja ryhmäohjausta. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Opiskelijaa ohjataan laatimaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, seuraamaan sen toteutumista ja päivittämään sitä siten, että suunnitelmassa tapahtuneita muutoksia on mahdollista seurata. Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon ja hyväksiluetään opiskelijan aikaisemmat korvaavat opinnot.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita myös opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä. Ohjauksen tulee tukea kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvia ja maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita opintojen suunnittelussa ja niistä suoriutumisessa. Lisäksi heitä on tarvittaessa ohjattava jatko-opintoja sekä uran ja elämän suunnittelua koskevassa päätöksenteossa.

Ohjaukseen osallistuvien tehtävistä ja työnjaosta on kuvaus nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

4.2 Opiskelun erityinen tuki

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

4.3 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

5. OPPIMISTAVOITTEET JA OPETUKSEN KESKEISET SISÄLLÖT

5.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

5.2 Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Katso nuorille tarkoitettu opetussuunnitelma.

5.3 Äidinkieli ja kirjallisuus

5.3.1 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2)

2. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)

3. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

4. Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5)

5. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (ÄI6)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)

7. Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)

8. Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9)

5.3.2 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

5.4 Toinen kotimainen kieli

5.4.1 Ruotsi

Perusopetuksessa alkanut B1-oppimäärä

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitetussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Opiskelu ja vapaa-aika (RUB1)**
- 2. Arkielämää Pohjoismaissa (RUB2)**
- 3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3)**
- 4. Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)**
- 5. Elinympäristömme (RUB5)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 6. Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä (RUB6)**
- 7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)**

5.5 Vieraat kielet

Perusopetuksessa alkanut A-oppimäärä

A1 Englanti

A2 Saksa

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Minä ja muut**
- 2. Viestintä ja vapaa-aika**
- 3. Opiskelu ja työ**
- 4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma**
- 5. Kulttuuri**
- 6. Tiede, talous ja tekniikka**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 7. Luonto ja kestävä kehitys**
- 8. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen**

Perusopetuksessa alkanut B2 ja lukiossa alkava B3-oppimäärä

B2 ja B3 Saksa

B2 ja B3 Venäjä

Valinnaisen B2-kielen opinnot perusopetuksessa alkaneet opiskelijat voivat jatkaa lukiossa kurssista 3.

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 1. Hyvää päivää, hauska tutustua**
- 2. Näin asiat hoituvat**
- 3. Vapaa-aika ja harrastukset**
- 4. Meillä ja muualla**
- 5. Ennen ja nyt**

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

7. Kulttuuri

8. Yhteinen maapallomme

9. Tiede ja tekniikka

10. Luonto ja kestävä kehitys

5.6 Matematiikka

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

5.6.1 Matematiikan pitkä oppimäärä

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Funktiot ja yhtälöt (MAA1)**
- 2. Polynomifunktiot (MAA2)**
- 3. Geometria (MAA3)**
- 4. Analyyttinen geometria (MAA4)**
- 5. Vektorit (MAA5)**
- 6. Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)**
- 7. Derivaatta (MAA7)**
- 8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)**
- 9. Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)**
- 10. Integraalilaskenta (MAA10)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 11. Lukuteoria ja logiikka (MAA11)**
- 12. Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)**
- 13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)**
- 14. Kertauskurssi (MAA13)**

5.6.2 Matematiikan lyhyt oppimäärä

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)**
- 2. Geometria (MAB2)**
- 3. Matemaattisia malleja I (MAB3)**

- 4. Matemaattinen analyysi (MAB4)**
- 5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)**
- 6. Matemaattisia malleja II (MAB6)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 7. Talousmatematiikka (MAB7)**
- 8. Matemaattisia malleja III (MAB8)**
- 9. Lyhyen matematiikan kertauskurssi (MAB9)**

5.7 *Biologia*

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Eliömaailma (BI1)**
- 2. Solu ja perinnöllisyys (BI2)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 3. Ympäristöekologia (BI3)**
- 4. Ihmisen biologia (BI4)**
- 5. Bioteknologia (BI5)**
- 6. EkosysteemiBiologia (BI6)**

5.8 Maantiede

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitetussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

- 1. Sininen planeetta (GE1)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 2. Yhteinen maailma (GE2)**
- 3. Riskien maailma (GE3)**
- 4. Aluetutkimus (GE4)**

5.9. Fysiikka

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

- 1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 2. Lämpö (FY2)**
- 3. Aallot (FY3)**
- 4. Liikkeen lait (FY4)**
- 5. Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)**
- 6. Sähkö (FY6)**
- 7. Sähkömagnetismi (FY7)**
- 8. Aine ja säteily (FY8)**
- 9. Aine ja säteily (FY9)**
- 10. Aine ja säteily (FY8)**

5.10 Kemia

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Kemian mikromaailma (KE2)

3. Reaktiot ja energia (KE3)

4. Metallit ja materiaalit (KE4)

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

6. Kemian kertauskurssi (KE6)

5.11 Uskonto

5.11.1 Evankelisluterilainen uskonto

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

- 1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)**
- 3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)**
- 4. Uskontojen maailmat (UE4)**
- 5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5)**

5.11.2 Ortodoksinen uskonto

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

- 1. Ortodoksinen maailma (UO1)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 2. Uskonto ja etiikka (UO2)**
- 3. Raamattutieto (UO3)**
- 4. Uskontojen maailmat (UO4)**
- 5. Ortodoksinen Suomi (UO5)**

5.12 Elämäkatsomustieto

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Hyvä elämä (ET1)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Maailmankuva (ET2)

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

4. Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4)

5. Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5)

5.13 *Filosofia*

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Filosofinen etiikka (FI2)

3. Tiedon ja todellisuuden filosofia (FI3)

4. Yhteiskuntafilosofia (FI4)

5.14 Historia

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Eurooppalainen ihminen (HI2)**
- 2. Kansainväliset suhteet (HI3)**
- 3. Suomen historian käännekohtia (HI4)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 4. Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HI1)**
- .5. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5)**
- 6. Kulttuurien kohtaaminen (HI6)**
- 7. Maailmantilanne nykypäivänä (HY7)**
- 8. Popuraalikulttuurin historia (HY8)**

5.15 Yhteiskuntaoppi

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Yhteiskuntatieto (YH1)

SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Taloustieto (YH2)

3. Kansalaisen lakitieto (YH3)

4. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4)

5.16 Psykologia

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)

2. Ihmisen psykkinen kehitys (PS2)

3. Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3)

4. Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)

5. Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)

5.17 Musiikki

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ... vähintään... kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Musiikki ja minä (MU1)**
- 2. Moniääninen Suomi (MU2)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 3. Ovet auki musiikille (MU3)**
- 4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)**
- 5. Musiikkiprojekti (MU5)**
- 6. Vapaa projekti (MU6)**
- 7. Musiikkiteknologia (MU7)**
- 8. Kuorolaulu (MU8)**

5.18 Kuvataide

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella... vähintään.. kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)**
- 2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 3. Media ja kuvien viestit (KU3)**
- 4. Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4)**
- 5. Nykyaikaisen taiteen työpaja (KU5)**
- 6. Kuvataiteen lukiodiplomi (KU6)**
- 7. Mestarikurssi (KU7)**
- 8. Valokuvaus (KU8)**

5.19 Liikunta

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ... vähintään yksi kurssi liikuntaa...” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Kuntokurssi (LI1)

SYVENTÄVÄT KURSSIT.

2. Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2)

3. Virkisty liikunnasta (LI3)

4. Yhdessä liikkuen (LI4)

5. Kuntoliikunta (LI5)

6. Pesäpallokurssi (LI6)

7. Elämyksiä liikunnasta (LI7)

5.20 Terveystieto

”Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, tulee opiskella ... vähintään... yksi kurssi terveystietoa...” (Valtioneuvoston asetus 955/2002, 9 § 5 mom)

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

PAKOLLINEN KURSSI

- 1. Terveystieteen perusteet (TE1)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 2. Terveystieteen ja arkielämä (TE2)**
- 3. Terveystieteen ja tutkimus (TE3)**

5.21 Muut oppiaineet (soveltavat kurssit)

Kurssien tavoitteet, arviointi ja sisällöt ovat samat kuin nuorille tarkoitettussa opetussuunnitelmassa.

5.21.1 Yrittäjyyskurssi (YR)

5.21.2 Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

5.21.3 Elokuvia eri kielillä

5.21.4 Tietotekniikka

1. Peruskurssi A

2. Peruskurssi B

3. Projektityökurssi

4. WWW-sivujen tekeminen

5. Hypermedia

6. Skannaus ja kuvankäsittely

5.22 Tuntijako

AIKUISILLE ANNETTAVAN OPETUKSEN TUNTIJAKO				
Oppiaine	Pakolliset kurssit	Valtakunnalliset syventävät kurssit	Muut syventävät kurssit	Soveltavat kurssit
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	1	5	1
Kielet				
(A-kieli)	6	2		
(B-kieli)	5	2		
muut kielet		6		
Matematiikka				
lyhyt oppimäärä	6	2	1	
pitkä oppimäärä	10	3	1	
Biologia	2		3	1
Maantiede	1		3	
Fysiikka	1		8	1
Kemia	1		5	
Uskonto tai et	1		4	
Filosofia	1		3	
Psykologia		2	3	
Historia	3		5	
Yhteiskuntaoppi	1		3	
Muita lukion tehtävään kuuluvia aineita ja aihekokonaisuuksia				
Liikunta	1		6	
Musiikki	2		3	7
Kuvataide	2		5	2
Terveystieto	1		2	
Kurssit yhteensä vähintään	44			

6. OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

Opiskelijan oppimisen arviointi on esitetty nuorille tarkoitetussa opetussuunnitelmassa.